

1000 szülöttre e szerint a 100 esztendő alatt általában 708 halott jut. Legkedvezőbb a viszony az 1810—1819-iki évtizedben s legkedvezőtlenebb 1790—1799 alatt. Említésre méltó az is, hogy az egész 100 esztendő alatt mindössze 15 év forduló elő, mikor több volt a halott, mint a szülött. E 15 év között legmostohább az 1831-iki kolerás év, mikor 257 szülöttre 457 halott jutott.

A népesedés fokozódásával fokozódnak a születések és halálazások. Lássuk, vajjon egyenletesen történt-e a fokozódás, vagy pedig bizonyos ugrások vehető észre. A születések 33,012, a halálazások 23,370 esettel szerepelnek. Ezen összegekből az egyes évtizedekre következő százalékok esnek:

| | A szü- letéseknél | A halálo- zásoknál |
|-----------------|----------------------|-----------------------|
| 1780—1789 alatt | 4'73% | 5'32% |
| 1790—1799 » | 5'64 » | 6'14 » |
| 1800—1809 » | 7'47 » | 7'48 » |
| 1810—1819 » | 8'13 » | 7'07 » |
| 1820—1829 » | 9'20 » | 8'74 » |
| 1830—1839 » | 10'11 » | 10'93 » |
| 1840—1849 » | 12'16 » | 13'53 » |
| 1850—1859 » | 13'18 » | 11'56 » |
| 1860—1869 » | 13'39 » | 12'99 » |
| 1870—1879 » | 16'00 » | 16'23 » |

Összeg 100'01% 99'99%

A születésekben évtizedenként fokozatos emelkedés mutatkozik, mely legcékélyebb a jelen század hatvanas éveiben, s legnagyobb mértékű az utolsó évtizedben (1870—1879). A halálazásoknál már ugrások mutatkoznak, a mennyiben az 1840-es években rohamos szaporodásnak s aztán az 50-es években apadásnak indultak.

Eddigelé a haláleseteket részint önmagokban tekintve, részint a születésekhez viszonyítva vontuk számításunk körébe; viszonyítsuk már most azokat az időnkénti lakossághoz is, ismerkedjünk meg a halálazási és születési koefficienssel is. A katolikus lélekszámot három évből (1814, 1870, 1880) ismerjük. A kétféle koefficienset azonban, minthogy a kis számoknál kevés megbízhatóság van, nem e három évből számítottam, hanem részint az 1814—1880, részint az 1870—1880 évek alatti lakosság s a halál- és születési esetek átlagából. 1000 lakóra vonatkoztatva, a koefficienset a következő számok fejezik ki:

a halálazásnál 1814—1880 alatt 36'0
 » 1870—1880 » 39'3
 a születésnél 1870—1880 » 54'5*

Ezek a számok városunk népesedési viszonyait eléggé kedvező színben tüntetik fel, a mennyiben az 1870—1880 alatti 11 évben a születési koefficiens 15'2-del mulja felül a halálazását.

HEGYFÖKY KÁBOS.

* 1870—1880-ban 11 év alatt született 5890, elhalt 4250. — 1780—1879. alatt a születések mintegy 9642 esettel mulják fölül a halálazásokat; 100 esztendő alatt ennyivel szaporodott a lakosság. Ebből következtetve, 1780-ban a lélekszám csak mintegy 600 főre rúgott volna (mert 1880-ban a katolikus lakosság 10,254-et tett). Pedig többnek kellett lenni; hiszen már 1720-ban mintegy 1000-nek kellett annak lennie, mert akkor 60 születés és 10 párnak az egybekelése van könyveinkbe bejegyezve. Eszerint tehát azt kell hinnünk, hogy városunkból időnként több vándorolt ki, mint a mennyi bevándorolt.

XII. A LEFOLYT TÉL BUDAPESTEN.

Mindnyájan, kik a lefolyt évszakot dideregve és nagy hóban gázolva átéltek, hivatott tanui vagyunk annak, hogy az nem a legszelídebb oldaláról mutatta be magát; sőt habozás nélkül állíthat-

juk, hogy zsarnoki szeszélyeinek nyomasztó súlyát egyes időszakokban oly kiméretlen módon éreztette velünk, hogy igen előkelő helyet biztosított magának társai között. Azonban túlságosan szigorú



Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)



A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:



Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).



Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedélyezés — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.